

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของสภาตำบล :
 กรณีศึกษาสภาตำบลในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน
 ชื่อผู้เขียน : นายจิระพัฒน์ หอมสุวรรณ
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
 คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์	รุ่งวิสัย	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์วารุณี	ภุริสินสิทธิ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูทงค์	กฤษณกุลบุตร	กรรมการ
อาจารย์มนตรี	กรรพุมมาลย์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่มีต่อกิจกรรมการพัฒนาชนบทที่อยู่ในความรับผิดชอบของสภาตำบล และเพื่อทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมของสภาตำบล ตลอดจน ทราบถึงระบบความสัมพันธ์ที่คณะกรรมการสภาตำบลมีต่อบุคคลต่าง ๆ ที่มาเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่

วิธีดำเนินการวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กัน การวิจัยเชิงปริมาณใช้เครื่องมือคือ แบบสอบถามทำการสอบถามราษฎร จำนวน 134 คน ในพื้นที่ 2 ตำบล ๆ ละ 2 หมู่บ้าน เพื่อทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน การวิจัยเชิงคุณภาพได้เลือกศึกษาโครงการพัฒนาท้องถิ่นของสภาตำบลทั้งสองตำบล ตำบล ๆ ละ 2 โครงการมาเป็นกรณีศึกษาเชิงเปรียบเทียบ

ผลการศึกษาวิจัย พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมของสภาตำบลในระดับต่ำได้แก่ ระดับการศึกษา การมีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ระดับรายได้ และระดับความรู้เกี่ยวกับองค์กรประชาชนที่ทำหน้าที่ในการพัฒนา

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับที่สูงขึ้นได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน และปัจจัยด้านที่ตั้งตำบล

ประเภทของการมีส่วนร่วมที่มากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการ ส่วนการมีส่วนร่วมที่น้อยที่สุดได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ไขปัญหาชุมชน

อุปสรรคต่อการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมของสภาตำบล คือระบบอุปถัมภ์ที่คณะกรรมการสภาตำบลมีต่อพ่อค้า ข้าราชการ และราษฎรบางกลุ่ม เพราะทำให้ราษฎรมี

ทัศนคติในทางที่ไม่ดีต่อสภาตำบล นอกจากนี้ พบว่าการที่ข้าราชการเข้าไปกำกับ ควบคุม ช่วยเหลือ การทำงานของ สภาตำบล มีผลให้สภาตำบลไม่สามารถพัฒนาศักยภาพให้สูงขึ้น

จากผลการศึกษาวิจัย ได้มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ ตำบล ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กับสภาตำบลมากขึ้นโดยเพิ่มจำนวนสมาชิกสภาตำบล ทั้งเลือกตั้งและแต่งตั้งจากตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อให้เป็นสภาของชาวบ้านอย่างแท้จริง
2. ฝ่ายราชการควรถอนตัวจากการเข้าไปกำกับ ควบคุมสภาตำบล ในรูปของการเป็น เลขานุการสภาตำบล และคณะที่ปรึกษาสภาตำบล ควรให้สภาตำบล มีอิสระในการบริหารงานโดย คณะกรรมการสภาตำบลเอง โดยทางราชการเข้าไปเกี่ยวข้องน้อยที่สุด
3. ควรจัดงบประมาณให้แก่สภาตำบลเพิ่มมากขึ้น และมีอำนาจในการจัดเก็บภาษี ในพื้นที่ตำบลเพื่อให้สภาตำบลมีรายได้ใช้ในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น และสร้างระบบ ที่ให้ ราษฎรในพื้นที่ตำบลมีบทบาทเป็นฝ่ายควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภา ตำบลเพื่อให้คณะกรรมการสภาตำบลปฏิบัติงานเพื่อประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

**Thesis Title: People Participation in Tambon Council Activities:
A Case Study of Tambon Councils in Mae Hong Son
Province**

Author: Mr. Cheeraphut Homsuwan

Master of Arts : Social Development

Examining Committee:

Assoc. Prof. Suvit Rungvisai	Chairman
Assoc. Prof. Varunee Purisinsit	Member
Assist. Prof. Putchong Kuntombud	Member
Lecturer Montri Kunphoommarl	Member

Abstract

This study is designed to know how people participated in rural development activities run by Tambon Council and to investigate factors that influenced people participation as well as relationship between Tambon Council Committee and persons concerned.

It is based on both quantitative and qualitative researches. The former is conducted by means of questionnaire administered to 134 villagers in two Tambon, two villages each, in order to elicit the factors that influenced people participation. The latter is based on Tambon Council development projects in two Tambon, two projects each, focusing on comparative study.

The research results revealed that low-level factors that influenced people participation in Tambon Council activities are: their education, membership of village committee, income, and knowledge of people organization dealing with development project.

9

High-level factors that influenced people participation are: membership of village-level groups and Tambon location.

The intensification of people participation is found in their coming to receive benefits from the project, while the least is observed in their turning up to make plan for solving community problems.

The obstacle impeding people participation in Tambon Council activities is a patron-client system which the Tambon Council Committee manipulated among local merchants, government officials, and particular group of villagers, entailing their passive attitude towards Tambon Council. In addition, it is found that the official interfered with directing, supervising, and helping Tambon Council works which jeopardized the development of Tambon Council potentials.

Consequently, the researcher would like to give the following suggestions:

- 1. Give more opportunity to people in Tambon to participate in Tambon Council activities by increasing the number of Tambon Council Committee elected and appointed from different interest groups in community in order to make it a true people council.**

- 2. Government officials withdraw from interfering in terms of Tambon Council secretary and advisory board, giving freedom to Tambon Council to run its activities with minimal involvement.**

- 3. Allocate more budgets to Tambon Council and provide it with authority to collect taxes in Tambon area in order that the latter will have more income to perform its functions. Besides, government officials create a working system which enables the people in Tambon to play their role, supervising and**

inspecting Tambon Council works for the sake of people's benefits in targeted area.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University